

DE VRAAG IS NOOIT WETENSCHAP OF GELOOF

Aangetrokken door de mystiek van de liturgie wilde Antoine Bodar al op jonge leeftijd priester worden. Pas op 47-jarige leeftijd, in 1992, werd zijn wens vervuld. Bodar woont en werkt afwisselend in Rome en Amsterdam. “De waardigheid van de mens en het opkomen daarvoor – dat is wat het Humanistisch Verbond en de Kerk delen.”

ERIC DE ROOIJ EN ROELAND ENSIE

Zelfbeschikkingsrecht van de mens is een belangrijke humanistische kernwaarde. Vindt u dat mensen autonome keuzes moeten kunnen maken?

Wij dragen onze eigen verantwoordelijkheid en wij hebben een eigen geweten. Zelfbeschikking koppel ik aan het geweten. Bij mij, als gelovige, is het geweten mede gevormd door de Tien Geboden. Dat betekent: Gij zult niet doden, dus geen euthanasie plegen en geen abortus. Ik voeg mijn leven naar wat God van mij wil. Het christendom ziet het leven als een geschenk, een geschenk dat je niet zelf kunt beëindigen. Maar de kerk wil niet dat iemand maar eindeloos blijft lijden. Natuurlijk is de kerk voor een menswaardig levenseinde. Als iemand veel pijn heeft, mag er uiteraard morfine gegeven worden ook al weet je dat de dood aanstaande is. Het gaat om een menswaardig leven vóór de dood en om een waardig verscheiden uit het leven.

Ik maak dus onderscheid tussen de Leer en het Leven, tussen de theorie en de praktijk, tussen het ideaal en de werkelijkheid en daar tussenin het eigen, goed gevormde geweten. De kerk is dan niet zo knellend.

Kunnen religie en wetenschap naast elkaar bestaan?

Dat kan. Sterker nog, ik denk dat ze elkaar nodig hebben. De katholieke kerk belijdt dat wetenschap nooit tegenover geloof kan staan. Je kunt de Bijbel op verschillende manieren lezen, niet uitsluitend letterlijk. Daarnaast bepleit de katholieke kerk dat we met het verstand moeten doordringen in het geloof.

Geloof en rede zijn twee vleugels om tot de waarheid te komen, de waarheid die Christus is. De vraag is dus nooit wetenschap of geloof, integendeel. Het gaat er meer om: moeten wij alles wat de wetenschap voor elkaar kan krijgen ook willen?

Welke van de zeven hoofdzonden verafschuwt u het meest en welke is uw favoriet?

In mijn eigen leven heb ik de *acedia* gekend, de gemakzucht, de luiheid, maar ook de melancholie en depressie. Er zijn nog steeds mensen die niet kunnen invoelen dat depressie kennelijk iets is wat je niet zelf in de hand hebt. In mijn boek *Romeinse brieven* schrijf ik over mijn eigen depressie.

Als ik niet nachtenlang doorwerk, houd ik mijn depressie in de hand. Als ik dit nachtenlang doorwerken nalaat, dan ben ik in feite gemakzuchtig. Gemakzucht vind ik een grote zonde. Iets nalaten is ook een zonde. Stel er wordt over u geroddeld en ik houd mijn mond, dan laat ik iets na, ik ben dan zondig.

Hoogmoed is misschien de meest afschuwelijke hoofdzonde. In de Schrift staat ‘acht de ander hoger dan uzelve’. Ik denk dat het Humanistisch Verbond en ik in dat opzicht overeenkomen: mensen zijn gelijkwaardig en zodra de een beweert meer te zijn dan de ander, dan minacht hij de ander. Ik ben ervan overtuigd dat de hoogmoed wordt geassisteerd door de *invidia*, de afgunst. In Dantes *Divina Commedia* bestaat de hel uit trechters naar beneden. Onder in de hel woont de afgunst, als een van de grootste zonden. Als er een ding is dat wij in onszelf moeten bestrijden,

Foto: Thijs Gerbrandy

dan is dat de afgunst. Aardig is dat de *luxuria*, de onkuisheid, boven bij de uitgang van de hel zit.

Waarom heeft u zichzelf binnen de kerk 'ge-out'?

Ik heb mezelf helemaal niet ge-out, dat is gedaan door de *Gaykrant*. Het gaat niemand iets aan hoe ik seksueel georiënteerd ben. Het was in 1992, vlak voor mijn priesterwijding. Een fotograaf heeft het bij de *Gaykrant* gemeld. Ik stemde toe in een interview na de wijding. Tegen de belofte in werd het telefoongesprek voor mijn wijding gepubliceerd.

Het betreffende stuk circuleert in het Engels op internet, waardoor je voor altijd gestigmatiseerd bent. In Nederland doet men alsof het allemaal zo gewoon is, maar het is helemaal niet gewoon. Het is zo gewoon dat er continu over gepraat moet worden. Door mijn publieke optreden heb ik veel privacy verloren. Erg vind ik dat niet, maar je bent wel kwetsbaar. Geregeld ontvang ik hatemails; ik probeer me dat niet persoonlijk aan te trekken.

Ik heb zeer onder die outing geleden en ik vind het nog steeds erg. Het is ook een belangrijke reden dat ik in Rome woon. Ik kom niet meer in Nederland wonen. Ik ben er zo klaar mee. Ik heb het celibaat nooit geschonden. Niet in de jaren dat ik mij opmaakte voor het priesterschap, en ook nooit in de jaren daarna. Daarmee heb ik respect afgedwongen bij critici en cynici.

Wat vindt u van homoseksualiteit buiten het celibaat?

Homoseksualiteit bestond al in de oudheid, het komt ook in het

dierenrijk voor. Ik ga ervan uit dat de mens kennelijk zodanig ruim ontwikkeld is dat je een scala aan variaties hebt. Het standpunt van de kerk onderstreep ik. Het gezin is de hoeksteen van de samenleving, daarbinnen wordt het leven doorgegeven. Zo kunnen kinderen zich oriënteren naar de beide geslachten. De leer zegt ook: seksualiteit mag alleen binnen het huwelijk plaatsvinden. Dan het leven. Het leven is anders en daar kun je rekkelijk of precies mee omgaan. Zelf ben ik geen voorstander van het homohuwelijk, wel van de mogelijkheid van samenlevingscontracten, als burger van dit land ben ik daar voor.

Is het mogelijk om als humanist met een goede moraal te leven?

Natuurlijk, ik zou heel goed lid van het Humanistisch Verbond kunnen zijn, behalve wanneer het Verbond uitsluitend het atheïsme wil bevorderen. Ik zou mij dan christelijk humanist noemen. Ik kies ook voor het leven vóór de dood, maar ik houd er rekening mee dat het leven na de dood doorgaat.

Wat betekent levenskunst voor u?

Als katholieken de liturgie vieren, doen alle zintuigen mee. De geuren, de bloemen. Voor mij persoonlijk is levenskunst gekoppeld aan de zingeving van het leven en de roeping van het leven. Ik vind dat ik met mijn talenten moet woekeren en dat ik de liefde moet betrachten voor mijn medemens.